

Motion till riksdagen 2005/06:Fö4

av **Allan Widman m.fl. (fp)**
med anledning av framst. 2005/06:RRS21

Riksrevisionens styrelses framställning angående statens insatser för att säkerställa en god kommunal beredskap för oljekatastrofer

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om tillsynen av kommunernas oljeberedskap.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ett statligt ansvar för oljebekämpningen under saneringsfasen vid stora oljeolyckor som rör flera kommuner.

Motivering

Regeringen har det yttersta ansvaret att staten säkerställer en god kommunal beredskap att ta hand om olja som når land vid stora oljeolyckor. Det har inte den socialdemokratiska regeringen förmått. Folkpartiets skarpa kritik av att regeringen inte kunnat bygga upp ett skydd mot och en beredskap för en oljekatastrof till havs har fått sin bekräftelse i Riksrevisionens rapport (RIR 2005:31) "När oljan når land" och i Riksrevisionens styrelses framställning till riksdagen 2005/06:RRS21.

Folkpartiet liberalerna har under hela denna mandatperiod krävt att åtgärderna för oljeskadeskyddet till sjöss och i strandzonen och åtgärderna för uppföljande verksamheter måste förbättras och säkras funktionellt och ekonomiskt. När miljömålspropositionen behandlades beslutade riksdagen på vårt förslag att ett särskilt delmål om beredskapen för att kunna bekämpa oljeutsläpp snabbt bör införas.

Riksrevisionens granskning handlar om den del av oljeskadeskyddet som är aktuell när oljan når land. Detta är i första hand kommunernas ansvar, men även staten har en roll genom att ge stöd och vägledning, utöva tillsyn m.m.

Fel! Okänt namn på

Risken för oljeolyckor till havs har ökat under senare år. Det statliga stödet till kommunerna i samband med oljeolyckor och den statliga tillsynen till kommunernas oljeberedskap har därför stor betydelse.

Granskningen visar att få kustkommuner har beredskapsplaner, och de som finns är ofullständiga eller bristfälliga. Saneringsfasen är utanför myndigheternas kontroll och det statliga stödet når inte ut. Tillsynen har inte kommit igång och de övningar som sker har inte den kvalitet och den omfattning som den ökande oljetankertrafiken i Östersjön kräver.

Lagen om skydd mot olyckor (LSO), som infördes 2004, innebar en övergång till målstyrning av den kommunala beredskapen mot oljeolyckor. Målstyrningsmodellen ställer höga krav på tillsyn, rådgivning, stöd och information för att lagstiftningen ska uppfyllas.

Det finns alltså enligt Riksrevisionen behov av utökad rådgivning och tillsyn när det gäller kommunernas oljeberedskap. Det finns också brister i de statliga myndigheternas insatser. Räddningsverket har haft svårt att nå ut med stöd till kommunerna. En del av myndigheternas information hänvisar till föråldrad lagstiftning. Den tillsyn som utövas av Räddningsverket och länsstyrelserna har hittills varit så begränsad att den inte uppfyller de krav som ställs av regering och riksdag. Detta bör ges regeringen till känna.

Förutom dessa generella brister kommer att saneringen, som ofta är den största delen av kommunernas insatser vid oljeolyckor, ligger utanför de statliga myndigheternas kontroll. Saneringsfasen vid en räddningsoperation – d.v.s. det skede i oljebekämpningen som följer efter den akuta fasen i olycksarbetet – är i Sverige inte tillräckligt reglerad.

Detta innebär att Räddningsverket och länsstyrelserna i sin tillsyn inte har rätt att kontrollera kommunernas planering för saneringsfasen. Det innebär också att det i nuvarande regelverk i Sverige, till skillnad från andra länder, inte finns någon utpekad ansvarig för att göra prioriteringar över kommungränserna av var saneringsresurser ska sättas in. Varje kustkommun har ansvar för sanering av sina stränder, men oljeolyckor följer inte kommungränserna!

När en oljeolycka inträffar måste kommunerna på kort tid fatta avgörande beslut. Det får inte råda någon tvekan om vem som ska göra vad och vilka metoder som är mest lämpliga. Granskningen har visat att den kommunala beredskapen och det statliga stödet till beredskapen fortfarande brister i väsentliga avseenden. Folkpartiet liberalerna anser att Riksrevisionens granskning och Riksrevisionens styrelses framställning till riksdagen måste resultera i konkreta åtgärder så att Sverige står bättre rustat när oljan når land.

För att få en bättre kommunal beredskap anser vi, liksom Riksrevisionens styrelse, att Räddningsverkets och länsstyrelsernas ansvar för tillsyn av den kommunala beredskapen mot oljeolyckor utvidgas till att även omfatta saneringsfasen. För att uppnå detta krävs en översyn av regleringen av oljeskadskyddet.

Den dag en olycka inträffar är det avgörande att veta hur ansvaret är fördelat. Därför bör Räddningsverket eller annan statlig krisledningsfunktion som blir resultatet av de nu pågående diskussionerna om nationell krisledning ges rätt att under vissa omständigheter ta över ansvaret för oljebekämpningen

Fel! Okänt namn på

under saneringsfasen vid stora oljeolyckor som rör flera kommuner. Också för detta ändamål bör regleringen av oljeskadeskyddet ses över. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 6 april 2006

Allan Widman (fp)

Heli Berg (fp)

Runar Patriksson (fp)

Christer Winbäck (fp)

Sverker Thorén (fp)

Marie Wahlgren (fp)

Eva Flyborg (fp)

Yvonne Ångström (fp)

Lennart Fremling (fp)

Anita Brodén (fp)

Lars Tysklind (fp)